

מסורת הש"ס

- ↑ דברטום יג: מג. שנת ג: כט., (ג) ז"ל שמעין דלכל, (ג) גירסת אי"מ זה הלשון אמר רב, (ד) גי אי"מ ובתער, (ה) ןועיר תוס' יבמות מת. ד"ה לא עשה,

תורה אור השלם

- ↑ לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר ח"י אלהיה כל עשה דברים כב זה

נוסחת הריב"ן

- ↑ ציה צהלי: בן הכתוב כמשמ: ג] תועבה היא למח כו: [7] וילך בין הנשים: [8] נמתי: [9] משלמי ליה כשהפשיטו בגדיו להלקותו: [10] שיער: [11] לטבול: [12] עיי' חסידן: [13] צבית השמי בבגד כד כו':

הגהות הב"ח

- ↑ רש"י ד"ה ותיק וכו' לא ילבש הסיד ואסחי מיה' מת"ל אם ללמד שלא:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ת"ל לא יהיה בו ירה ליתר תשלחה. וכן הוא במתגוס שס. וכן הוא בילקוט שופטים סימן ט:

הגהות התוספות

- ↑ ז"ל דסי"ל כלידך.
- ↑ תיבת נמי ממתק. 3. ז"ל אם שלא. 4. ז"ל משמע דלכל כו'. 5. תיבת נמי ממתק. 6. ז"ל הכי גרס אמר רב כו'. 7. ז"ל ובשאר אנרים יש שרי. 8. ז"ל העברת. 9. בט"א איתא בתער במקום תיבת שיער. 10. בט"י בהלכות גדולות שלט. 11. ז"ל הלכות פסוקות. 12. ז"ל ור"ת מפרש והא קגידל והא המשך אחד עס דיבור משני. 13. ז"ל הנהי"ה. 14. ז"ל לינצל מנערה. 15. נראה דמתניתא אמר ליה הוא דיבור חדש וקאי אכתפילה בבגדו. (ואכל עיי' ליקוטי הלכות).

מוסף רש"י

- ↑ בר פתחי. בן גדולים (שבת ג: כט.). הדרן עיקר שני גזירים

שני גזירים פרק שמיני גזיר

איכא דאמרי א"ר יוחנן המעביר בית השחי ובית הערוה הרי

זה לוקה משום לא יהיה בלי בו' מיתיבי העברת שער

אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים. ולא מלי לשנוי דרבי

יוחנן נמי מדברי סופרים קאמר דנסיב ליה לטעמיה מקרא:

הו"א דאמר כי האי תנא. והוי

מלי לשנוי כלידך' דבייטא

איכא דאמרי אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן המעביר בית השחי ובית הערוה לוקה משום ילא ילבש גבר שמלת אשה מיתיבי העברת שיער אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים
הוא דאמר כי האי תנא דתניא המעביר בית השחי ובית הערוה הרי זה עובר משום לא ילבש גבר מאי דריש ביה מיבעי ליה לכדתנא **י**לא יהיה כלי גבר **על** אשה מאי תלמוד לומר אם שלא ילבש איש שמלת אשה ואשה שמלת איש הרי כבר נאמר תועבה היא ואין כאן תועבה אלא שלא ילבש איש שמלת אשה וישב בין הנשים ואשה שמלת איש ותשב בין האנשים רבי אליעזר בן יעקב אומר **י**מנין שלא תצא אשה בכלי זיין למלחמה ת"ל לא יהיה כלי גבר **על** אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה שלא יתקן איש בתיקוני אשה אמר רב נחמן בנזיר מותר ולית הילכתא כוותיה אמרו ליה רבנן לר"ש בר אבא חזינא ליה לרבי יוחנן דלית ליה אמר להון מחמת זקנה נשרו ההוא דאיתחייב נגידא קמיה דרבי אמי איגלאי בית השחי חזייה דלא מגלח אמר להון רבי אמי שיבקהו דין מן חבריא הוא בעא מיניה רב מרבי חייא מהו לגלח אמר ליה אסור אמר ליה והא קא גדל א"ל **ב**ר פחתי זמן יש לו כל זמן שהוא גדל גוישר בעא מיניה רב מרבי חייא מהו לחוך אמר ליה **י**אסור בבגדו מהו א"ל **י**מותר איכא דאמרי בעא מיניה בתפלה בבגדו מאי א"ל אסור וילית הילכתא כוותיה: מתני'

אלא מדברי סופרים ואומר ר"י דפריך משום דצרייתא קמי סתמא דהעברת⁸ שער דמשמע ככל מקום צין בשאר איברים צין צבית השחי וצבית הערוה אלמא שאר איברים נמי אסור ומשני אלא כי קאמר רצ במספרים ומדקאמר אלא משמע דהכי פירושו לעולם מיירי אף בשער צית השחי וצית הערוה **י**דקאמר רצ היינו במספרים כעין תער: **אמ**ר רבי חייא בר אבא **א"ר** יוחנן **המעביר בית השחי ובית הערוה הרי זה לוקה מיתיבי העברת שער אינו מדברי תורה אלא מדברי סופרים**. ומשמע לן דמיירי אף בשער צית השחי וצית הערוה מדקאמר סתמא ומשני מאי לוקה דקאמר ר' יוחנן מדרבנן וכן לוקה דצרייתא היינו מדרבנן וכפי גירסת הלכות גדולות משמע דאפי' דשאר איברים אסור להעביר שיער⁹ ובהלכה פסוקה דרצ יהודאי בהלכות נדה מכתב ה"ר יוסף טוב עלם יש כמו בהלכות שלנו¹⁰ אף דגורם במסקנא כי קאמר רצ במספרים ולא גרסינן אלא ומשמע דה"פ רצ אמר מיקל אדם כל גופו בתער היינו דשאר איברים כדאוקמינן לה ובתער דקאמר דכעין תער אצל בתער ממש ודאי עובר מדברי סופרים דקתני צצרייתא והאי דבעי רצ מרבי חייא מהו לגלח במספרים קמבעיא ליה והשצי לו דאף במספרים אסור מדקאמר ליה והא קא גדיל כלומר ומנערו ואי שרי במספרים יטלנו במספרים ורצ נמי דשרי כל גופו במספרים כעין תער היינו בשאר איברים אצל צבית השחי וצבית הערוה אסור במספרים [ושמא] אף על גב דלא כתוב [בספרים] אלא מ"מ הוי פירושו כאליו גרסינן אלא והרצה יש בהש"ס כזה וחזר להעמיד דברי רצ צבית השחי כו'8]: **בעי מיניה רב מרבי חייא מהו לגלח**. פי' צית השחי וצית הערוה: אמר ליה אסור. לפי גירסת הספרים שלנו הצעיא בתער ממש ואסר לו תער ומספרים שרי ולפירוש [הלכות גדולות]¹¹ הצעיא במספרים ואסר לו אף במספרים וכן נראה מדקאמר והא קא גדיל ומאי קושא יטלנו במספרים: **והא קא** גדי¹². והואיל וסופו ליגדל ולנער אותו אף כשיגלחנו אין זה קרוי תיקון ונוי שאינו מגלח אלא לינצל מנערה: **גב**ר¹³ יש לו. שאינו גדל והולך כשיער הראש וליכא כערה (הכי גרסינן)¹³ משמע כשאין אדם מתכוין לנוי אלא לינצל¹⁴ דלית ציה משום כלי גבר ואם כן המסתכל במראה כדי שלא יחבול צעמו שרי וכן אומר הר"ף שרצו הר"ר שמואל מאחיר"א היה ממספר במראה: **מ**הו **י**אחוך ולהתחבך. כדי להשיר שער צית השחי וצית הערוה אמר¹⁵ ליה אסור ולית הילכתא כוותיה: ומי

גמ.

איכא דאמרי א"ר יוחנן המעביר בית השחי ובית הערוה הרי זה לוקה משום לא יהיה בלי בו' מיתיבי העברת שער אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים. ולא מלי לשנוי דרבי יוחנן נמי מדברי סופרים קאמר דנסיב ליה לטעמיה מקרא: **הו"א דאמר כי האי תנא**. והוי מלי לשנוי כלידך' דבייטא דלוקה אלא ניחא ליה לאיתויי תנא דריש ליה מקרא דההיא דצרייתא איכא למידחי דלוקה מדרבנן קאמר: לא יהיה כלי גבר על אשה. ובספיה דקרא נמי² כתיב ולא ילבש גבר שמלת אשה שלא³ ילבש איש שמלת אשה כפסטיה דקרא הא לא מצינא אמרת דהכי איירי קרא דהא כתיב בספיה תועבה היא וצכי האי גוונא ליכא תועבה: **בנזיר** מותר. להעביר צית השחי וצית הערוה דקסבר אחרי שזיר מעביר כל שער ראשו לא חשיב נוי ומיקון לגבי אותו האיש להעביר צית השחי וצית הערוה: ולית הילכתא כותיה. דאסור אף לנזיר: **חזינא דרבי יוחנן דלית ליה**. פירוש שער צית השחי [והוא] גופיה מחייב דהעברתו ומדלא משני במספרים **י**שקליניה דלכל⁴ הפחות מדברי סופרים אסור לרבי יוחנן אף במספרים:

ההוא גברא דאיתחייב נגידא קמיה דר' אמי. נתחייב מלקות: איגלאי צית השחי וחזייה דלא מגלח אמר להון רבי אמי שצקהו דין מן חצריה הוא. משמע נמי הכא דמדרבנן נמי⁵ אסור אף במספרים צבית השחי וצבית הערוה אצל לשאר האיברים לא מצינו איסור (זה הלשון) לזו הגירסא ובהלכות גדולות בהלכות נזיר **י**אמר⁶ רצ מיקל אדם כל גופו בתער מיתבי המעביר צית השחי וצית הערוה הרי זה לוקה כי קאמר רצ בשאר איברים ומי' שרי והסתניא העצרת שער אינו מדברי תורה

השחי וצבית הערוה אלמא שאר איברים נמי אסור ומשני אלא כי קאמר רצ במספרים ומדקאמר אלא משמע דהכי פירושו לעולם מיירי אף בשער צית השחי וצית הערוה **י**דקאמר רצ היינו במספרים כעין תער: **אמ**ר רבי חייא בר אבא **א"ר** יוחנן **המעביר בית השחי ובית הערוה הרי זה לוקה מיתיבי העברת שער אינו מדברי תורה אלא מדברי סופרים**. ומשמע לן דמיירי אף בשער צית השחי וצית הערוה מדקאמר סתמא ומשני מאי לוקה דקאמר ר' יוחנן מדרבנן וכן לוקה דצרייתא היינו מדרבנן וכפי גירסת הלכות גדולות משמע דאפי' דשאר איברים אסור להעביר שיער⁹ ובהלכה פסוקה דרצ יהודאי בהלכות נדה מכתב ה"ר יוסף טוב עלם יש כמו בהלכות שלנו¹⁰ אף דגורם במסקנא כי קאמר רצ במספרים ולא גרסינן אלא ומשמע דה"פ רצ אמר מיקל אדם כל גופו בתער היינו דשאר איברים כדאוקמינן לה ובתער דקאמר דכעין תער אצל בתער ממש ודאי עובר מדברי סופרים דקתני צצרייתא והאי דבעי רצ מרבי חייא מהו לגלח במספרים קמבעיא ליה והשצי לו דאף במספרים אסור מדקאמר ליה והא קא גדיל כלומר ומנערו ואי שרי במספרים יטלנו במספרים ורצ נמי דשרי כל גופו במספרים כעין תער היינו בשאר איברים אצל צבית השחי וצבית הערוה אסור במספרים [ושמא] אף על גב דלא כתוב [בספרים] אלא מ"מ הוי פירושו כאליו גרסינן אלא והרצה יש בהש"ס כזה וחזר להעמיד דברי רצ צבית השחי כו'8]: **בעי מיניה רב מרבי חייא מהו לגלח**. פי' צית השחי וצית הערוה: אמר ליה אסור. לפי גירסת הספרים שלנו הצעיא בתער ממש ואסר לו תער ומספרים שרי ולפירוש [הלכות גדולות]¹¹ הצעיא במספרים ואסר לו אף במספרים וכן נראה מדקאמר והא קא גדיל ומאי קושא יטלנו במספרים: **והא קא** גדי¹². והואיל וסופו ליגדל ולנער אותו אף כשיגלחנו אין זה קרוי תיקון ונוי שאינו מגלח אלא לינצל מנערה: **גב**ר¹³ יש לו. שאינו גדל והולך כשיער הראש וליכא כערה (הכי גרסינן)¹³ משמע כשאין אדם מתכוין לנוי אלא לינצל¹⁴ דלית ציה משום כלי גבר ואם כן המסתכל במראה כדי שלא יחבול צעמו שרי וכן אומר הר"ף שרצו הר"ר שמואל מאחיר"א היה ממספר במראה: **מ**הו **י**אחוך ולהתחבך. כדי להשיר שער צית השחי וצית הערוה אמר¹⁵ ליה אסור ולית הילכתא כוותיה: ומי

עין משפט גר מצוה

ג א מיי פי"ב מהל' ענדות כוכבס הליי סמג לאוין נא טוש"ע יו"ד סי' קפב סעי' ה':

י ד ב ג טוש"ע שס סעי' ג:

טו ד טוש"ע ארו"ס סי' נב סעי' ו בנה"א וסי' לו סעי' ג:

פי' הרא"ש

ה"ו לוקה משום לא ילבש וכו' וכיון דקרא מייתי אלמא לוקה מדאורייתא: הרי כבר נאמר בספיה דקרא כי תועבה היא הליך ליכא לפרושי רישיה דקרא הכי דבכה"ג ליכא תועבה אלא ביושב בין הנשים דוגמת אשה כדי לזנות עמקן: ה"ג במילתיה דר"א כן יעקב מנין שלא תצא וכו' ת"ל לא יהיה כלי גבר וכו' ולא ילבש גבר שמלת אשה לא יתקן גבר בתיקוני אחתא. פי' שלא יכחול ולא יפרסם ולא יעבור בית השחי ובית הערוה: [בנזיר מותר]. דכיון דמגלח כל ראשו ביום כלות גזירותו ליכא תקן אשה בהעברת בית השחי ובית הערוה. ולית הילכתא כותיה: חזיונן ליה לר' יוחנן דלית ליה בית השחי ובית הערוה. וידע דבמספרים א"א לגלחן כ"כ סמוך לבשר: ההוא דאתחייב גיגורא. מלקות: איגלאי בית השחי. כשהפשיטוהו בגדיו להלקותו: דמן חבריא הוא. וידע דאסור להעביר בית השחי: בעא מיניה רב מר' חייא מהו לגלח. אין לפי דבמספרים בעא מיניה דכיון דא"ל ר' חייא אסור הוכי אמר רב לעיל דמותר להקל במספרים כעין תער ולא מסתברא למימר דפליג אר' חייא רביה. אלא מהו לגלח בתער. א"ל ר' חייא אסור. והא קא גדיל. ותי' מאי פריך לגלחיה במספרים דר' חייא לא אסר אלא בתער. ופר"ת והא קא גדיל ומבעי ליה והואיל וסופו ליגדל ולנערו אף כשמגלחו אין זה תיקון לנוי אלא להצילו מן הצער. גבול יש לו ואינו מתכוין לנוי צער: מהו לחוך. להתחבך כדי להשיר שער בית הערוה. א"ל אסור: בבגדו מאי א"ל מותר דבכה"ג שהוא מחבך בגדיו להשירו ליכא תיקון אשה: איכא דאמרי בתפלה בבגדו מאי. כשהוא מתפלל מהו לחבך בבגדו בית השחי ובית הערוה: א"ל אסור ולית הילכתא כותיה: